

राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल नागरी क्षेत्रात
क्षेत्रविकास कार्यक्रम राबविण्यासाठी अनुदान
वितरित करण्यास मंजूरीबाबत सन २०२२-२३.

महाराष्ट्र शासन
अल्पसंख्याक विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : नाक्षेवि -२०२२/प्र.क्र.१४४/का.९,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दि. ०६ फेब्रुवारी, २०२३

- संदर्भ :-** १) शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्र. क्षेत्रविका-
२०१५/प्र.क्र.७६/का.९ दि. १८ जून, २०१५.
२) शासन पूरकपत्र, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्र.क्षेत्रविका-
२०१५/प्र.क्र.५/का-९ दि. ९ मार्च, २०१६.
३) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र. अर्थसं - २०२२/ प्र.क्र.४३/अर्थ-३,
दि. ०४ एप्रिल २०२२.
४) शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्र.नाक्षेवि २०२३
प्र.क्र.७/का-९ दि.१८ जानेवारी, २०२३.
५) शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्र.नाक्षेवि २०२३
प्र.क्र.१४४/का-९ दि.२४ जानेवारी, २०२३.

प्रस्तावना :-

अल्पसंख्याक विकास विभागाने सन २००८-०९ या वर्षापासून राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल नागरी क्षेत्रांकरिता क्षेत्रविकास कार्यक्रम कार्यान्वित केला असून उपरोक्त संदर्भ क्र.१ येथील शासन निर्णयान्वये ही योजना सन २०१५-१६ या वर्षात राबविण्यास मंजूरी देण्यात आली आहे. तसेच संदर्भ क्र.२ येथील शासन पूरकपत्रान्वये, दि.१८ जून, २०१५ रोजीच्या शासन निर्णयातील योजनेची कार्यपद्धती या शीर्षाखाली परिच्छेद (ब) (iii) च्या पुढे परिच्छेद दाखल करण्याचा निर्णय शासन मान्यतेने घेतला आहे. त्यानुसार मा.खासदार, मा.आमदार व अन्य मा.लोकप्रतिनिधी यांच्या प्रस्तावांना महानगरपालिका/ नगरपालिका/ नगरपंचायत हद्दीमध्ये कामाच्या संख्येची मर्यादा एकापेक्षा जास्त परंतु प्रति काम प्रति वर्षी महानगरपालिकेस कमाल रु. ४० लक्ष, "अ" वर्ग नगरपालिकेस कमाल रु. ३० लक्ष, "ब" व रु.२० लक्ष "क" वर्ग नगर पंचायतींना असू शकेल, अशी तरतूद आहे. मा. खासदार व आमदार व जिल्हाधिकारी यांच्याकडून महानगरपालिका/ नगरपालिका/ नगरपंचायत/ म्हाडा/ सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांच्याकडून प्राप्त प्रस्तावांना मंजूरी देऊन सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षात अर्थसंकल्पिय तरतूदीपैकी उपलब्ध तरतूदीमधून निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल नागरी क्षेत्र विकास योजनेकरिता सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षात रु.७०,००,००,०००/- (अक्षरी रु. सत्तर कोटी फक्त) एवढा निधी अर्थसंकल्पित

करण्यात आला आहे. वित्त विभाग शासन निर्णय दि.०४/०४/२०२२ मधील मार्गदर्शक सूचनांनुसार सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षात या योजनेकरिता अर्थसंकल्पित निधीपैकी ६०% च्या मर्यादेत निधी वितरीत करण्यास परवानगी दिली आहे. त्यानुसार वित्त विभागाने या योजनेअंतर्गत अर्थसंकल्पित केलेल्या रु.७०.०० कोटी निधीपैकी ६०% च्या प्रमाणात रु.४२.०० कोटी एवढा निधी बिम्स प्रणालीवर वितरणासाठी उपलब्ध करून दिला आहे.

२. सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पीत उपलब्ध तरतूदीपैकी अनुदान वितरीत करण्यासाठी शासनाची मान्यता प्राप्त झालेली आहे. त्यानुसार संदर्भ क्र.४ दि.१८ जानेवारी, २०२३ च्या शासन निर्णयान्वये उपलब्ध निधीपैकी रु.५०.०० लक्ष तर संदर्भ क्र.५ दि. २४ जानेवारी, २०२३ च्या शासन निर्णयान्वये रु.१२.७५ कोटी असे एकूण रु. १३.२५ कोटी एवढा निधी वितरीत करण्यात आला आहे. त्यानुसार उपलब्ध रु.४२.०० कोटी मधून रु.१३.२५ कोटी वजा जाता रु.२८.७५ कोटी एवढा निधी शिल्लक आहे.

३. सदर शिल्लक निधीमधून मा.मंत्री/ राज्यमंत्री/ खासदार/ आमदार तसेच जिल्हाधिकारी यांच्याकडून शासनास प्राप्त झालेल्या महानगरपालिका/ नगरपालिका/ नगरपंचायत हद्दीमध्ये विकास कामांच्या प्रस्तावांना शासन मान्यता प्राप्त झाली असून या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट-“अ” मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे एकूण रु.५,२५,००,०००/- (अक्षरी रुपये पाच कोटी पंचविस लक्ष फक्त) एवढा निधी मंजूर करण्यात येत आहे. सदर निधी संबंधित महानगरपालिका/ म्हाडा/ नगरपालिका/ नगर पंचायत/ सार्वजनिक बांधकाम विभाग ज्या जिल्ह्यांमध्ये स्थित आहेत, त्या जिल्ह्यांचे जिल्हाधिकारी, यांना स्वाधीन करण्यात येत आहे.

४. संबंधित महानगरपालिका/ म्हाडा/ नगरपालिका/ नगरपंचायती/ सार्वजनिक बांधकाम विभागांना मंजूर करण्यात आलेले अनुदान वितरित करण्यासाठी संबंधित जिल्हाधिकारी, नियंत्रक अधिकारी आणि आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून काम पाहतील. परिशिष्ट -“अ” मध्ये दर्शविलेली कामे इतर योजनेतून करण्यात आलेली नाहीत, याची शहानिशा व खातरजमा संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी करावी व जर सदर काम इतर योजनेतून मंजूर केले असल्यास, त्या बदल्यात सदर योजनेतील इतर काम मंजूर निधीच्या मर्यादेत राहून बदल करण्याचे अधिकार संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यांना राहतील. उपरोक्त कामाच्या बदल्यात सदर योजनेतील इतर काम करणे शक्य नसल्यास त्यासाठी वितरीत केलेला निधी शासनाच्या कोषागारात तात्काळ जमा करण्यात यावा. तसेच संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी उपरोक्त कामांचे अंदाजपत्रक बांधकाम विभागाकडून प्राप्त करून घ्यावे. याबाबतची सर्व कागदपत्रे शासन निर्णयातील अटी व शर्तीनुसार प्राप्त करून घेण्याची कार्यवाही संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी करावी. त्यानंतर त्यांना प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात यावी व निधी संबंधित महानगरपालिका/ म्हाडा/ नगरपालिका/ नगरपंचायत/ सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांना सुपूर्द करण्यात यावा. तसेच सदर कामे महानगरपालिका/

म्हाडा/ नगरपालिका/ नगरपंचायतीच्या बांधकाम विभागामार्फत रितसर करून घेण्यात यावीत.

५. राज्यातील महानगरपालिका /नगरपालिका/नगरपंचायतींनी मागणी केल्यानुसार ज्या विवक्षित प्रयोजनासाठी निधि मंजूर करण्यात आला आहे, केवळ त्याच प्रयोजनासाठी संबंधित महानगरपालिका/ नगरपालिका/ नगरपंचायतींना निधी खर्ची टाकणे अनिवार्य आहे. संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांकडून अनुदान वितरित करण्यात आल्यानंतर संबंधित महानगरपालिका/ म्हाडा/ नगरपालिका/ नगरपंचायती/ सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांना सहा महिन्यांच्या कालावधीत प्रस्तावात नमूद केलेली कामे पूर्ण करणे आवश्यक आहे व याबाबतची उपयोगिता प्रमाणपत्रे या शासन निर्णयाच्या परिशिष्ट "ब" मध्ये विहित केलेल्या नमुन्यात जिल्हाधिकाऱ्यांनी अल्पसंख्याक विकास विभागाकडे सादर करणे आवश्यक आहे. अल्पसंख्याक नागरी क्षेत्रविकास कार्यक्रमांतर्गत राज्यातील महानगरपालिका/म्हाडा/ नगरपालिका/नगरपंचायती/सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांनी हाती घेतलेल्या विकासकामांच्या प्रगतीबाबत संनियंत्रण करून त्याबाबतचा अहवाल संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी शासनास सादर करावा.

६. या योजनेतर्गत होणारा खर्च " मागणी क्र. झेडई-१, मुख्यलेखाशिर्ष २२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ०२ समाजकल्याण २०० इतर कार्यक्रम, राज्य योजनांतर्गत योजना (०१) (०७) अल्पसंख्याक बहुल क्षेत्रात क्षेत्रविकास योजनेकरिता सहायक अनुदान (कार्यक्रम) (२२३५-ए-१३१) ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)" या लेखाशिर्षाखाली सन २०२२-२३ या वर्षाकरिता मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

७. "शासन निर्णय वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका -१९७८ भाग पहिला, वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र. विअप्र-२०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/विनियम, दि.१७ एप्रिल, २०१५ अन्वये प्रशासकीय विभागास प्राप्त झालेल्या अधिकारांतर्गत प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार तसेच उपरोक्त संदर्भ क्र. ३ येथील वित्त विभागाच्या दि. ०४ एप्रिल, २०२२ चा शासन निर्णय व त्यासोबतच्या परिशिष्टामधील मार्गदर्शक सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२३०२०६१८३४३९५११४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(सारंगकुमार पाटील)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव,
२. मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,

३. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन,
४. अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव / सचिव सर्व मंत्रालयीन विभाग,
५. महालेखापाल १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर,
६. महालेखापाल १/२ (लेखापरीक्षा) , मुंबई / नागपूर,
७. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
८. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
९. संबंधित विभागीय आयुक्त,
- १०.आयुक्त, नगरपालिका प्रशासन, मुंबई,
- ११.संबंधित जिल्हाधिकारी,
- १२.आयुक्त, संबंधित महानगरपालिका,
- १३.मुख्याधिकारी, संबंधित नगरपालिका,
- १४.मा.मंत्री / मा.राज्यमंत्री (अल्पसंख्याक विकास) यांचे खाजगी सचिव,
- १५.सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई,
- १६.महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय (प्रसिध्दीसाठी),
- १७.निवडनस्ती (का-९).

शासन निर्णय अल्पसंख्याक विकास विभाग क्र.ग्राक्षेवि-२०२२/प्र.क्र.१४४/का-९, दि.०६ फेब्रुवारी, २०२३
परिशिष्ट "अ"

अ. क्र.	जिल्हा	म.न.पा./ न.पा./ न.प.	क्रमांक	कामाचे नांव	मंजूर निधी (लाखात)
१	नांदेड	नांदेड - वाघाळा	१	नांदेड वाघाळा शहर महानगरपालिका हद्दीतील प्रभाग क्र.१ तरोडा (खु.) अल्पसंख्याक वस्तीमध्ये अंतर्गत मुलभूत सुविधा पुरविणे.	५०.००
			२	नांदेड वाघाळा शहर महानगरपालिका हद्दीतील प्रभाग क्र.२ तरोडा (खु.) अल्पसंख्याक वस्तीमध्ये अंतर्गत मुलभूत सुविधा पुरविणे.	२५.००
				जिल्हा नांदेड एकूण	७५.००
२	मुंबई उपनगर	मुंबई उपनगर	३	बाबा सिंह चाळ गोरेगाव मुलूंड लिंक रोड जवळ गोरेगाव (प.) येथे गटारलाईन बांधणे व पायवाटा करणे	३०.००
			४	झाडू गल्ली, प्रेमनगर जवळ गोरेगाव (प.) येथे गटारलाईन बांधणे व पायवाटा करणे	३०.००
			५	मिठानगर म्युनिसिपल वसाहती जवळ मिठानगर, गोरेगाव (प.) येथे गटारलाईन बांधणे व पायवाटा करणे	१५.००
				जिल्हा मुंबई उपनगर	७५.००
३	ठाणे	कल्याण डोबिवली	६	कल्याण-डोबिवली महानगरपालिका प्रभाग क्र.३९ अशोकनगर प्रभागात आर. सी.सी.गटार व पायवाट तयार करणे	१५.००
			७	कल्याण-डोबिवली महानगरपालिका प्रभाग क्र.४० शिवाजीनगर प्रभागात आर. सी.सी.गटार व पायवाट तयार करणे	१५.००
			८	कल्याण-डोबिवली महानगरपालिका प्रभाग क्र.९४ आनंदवाडी प्रभागात आर. सी.सी.गटार व पायवाट तयार करणे	१५.००
			९	कल्याण-डोबिवली महानगरपालिका प्रभाग क्र.९५ नेहरुनगर प्रभागात आर. सी.सी.गटार व पायवाट तयार करणे	१५.००
			१०	कल्याण-डोबिवली महानगरपालिका प्रभाग क्र.१०४ खेडेगोळवली प्रभागात आर. सी.सी.गटार व पायवाट तयार करणे.	१५.००
				जिल्हा ठाणे एकूण	७५.००
४	नागपूर	नागपूर	११	मुस्लीम कब्रस्तान हसनबाग, सतरंजीपूर अब्दुमिया नगर तुलसी नगर येथे सिमेंट रस्ते, गटार लाईन, वेस्ट वॉटर लाईन wbm व	७५.००

				अन्य विकास कामे	
				जिल्हा नागपूर एकूण	७५.००
५	सांगली	सांगली	१२	सांगली शहर येथील पेठभाग मुस्लीम दफनभूमीमध्ये पूर्व बाजूकडील आर सी सी रस्ते व गटर बांधकाम करणे	२२.००
			१३	सांगली शहर येथील पेठभाग मुस्लीम दफनभूमी येथे दफनभूमी परिसरातील जुन्या रस्त्याला ट्रामिक्स कॉक्रीट रोड करणे, भराव मजबुती करणे करणे	२०.००
			१४	सांगली शहर येथील पेठभाग मुस्लीम दफनभूमी येथे दफन परिसरात सोयी सुविधा व सुशोभिकरण करणे	३३.००
				जिल्हा सांगली एकूण	७५.००
६	पुणे	पुणे	१५	भिमपुरा गल्ली नं ४ ते ७ येथे विद्युत विषयक कामे करणे	१०.००
			१६	भिमपुरा गल्ली नं ८ ते १० येथे विद्युत विषयक कामे करणे	१०.००
			१७	भिमपुरा गल्ली नं ११ ते १३ येथे विद्युत विषयक कामे करणे	१०.००
			१८	भिमपुरा गल्ली नं १४ ते १५ येथे विद्युत विषयक कामे करणे	१०.००
			१९	ताडीवाला रोड येथे विविध विकास कामे करणे	१०.००
			२०	ताडीवाला रोड येथे विद्युत विषयक कामे करणे	१०.००
			२१	डायस प्लान्ट गुल टेकडी येथे विद्युत विषयक कामे करणे	१०.००
			२२	भगवानदास चाळ भवानी पेठ येथे विद्युत विषयक कामे करणे	५.००
				जिल्हा पुणे एकूण	७५.००
७	औरंगाबाद	औरंगाबाद	२३	औरंगाबाद मनपा हद्दीतील वार्ड क्र.१११ इंदिरानगर येथे कब्रस्तानचे सुशोभिकरण करणे	१०.००
			२७	औरंगाबाद मनपा हद्दीतील वार्ड क्र.१५ मिटमीटा अंतर्गत अंबरगॅसपासून व मस्जिदकडे जाणा-या रस्त्याचे सिमेंट कॉक्रीटीकरण करणे	१०.००
			२५	औरंगाबाद मनपा हद्दीतील वार्ड क्र.१४ पडेगाव अंतर्गत कासंबरी दर्गा समोरील परिसरात सिमेंट कॉक्रीट रस्ता तयार करणे	१०.००
			२६	औरंगाबाद मनपा हद्दीतील वार्ड क्र.१४ पडेगाव अंतर्गत करीम मस्जिद समोरील रस्त्याचे सिमेंट कॉक्रीटीकरण करणे	९.००
			२७	औरंगाबाद मनपा हद्दीतील वार्ड क्र.११४	९.००

				सातारा अंतर्गत गट नं ३ कय्युम पटेल ते शहा यांच्या घरापर्यंत सिमेंट रस्ता तयार करणे	
			२८	औरंगाबाद मनपा हद्दीतील वार्ड क्र.११४ सातारा गाव अंतर्गत चाटे स्कूलकडे जाणा-या रस्त्यापासून ते मस्जिद पर्यंत जाणारा रस्ता तयार करणे	९.००
			२९	औरंगाबाद मनपा हद्दीतील वार्ड क्र.१०५ सादात नगर राहुल नगर अंतर्गत सिमेंट रस्ताचे बांधकाम करणे	९.००
			३०	औरंगाबाद मनपा हद्दीतील वार्ड क्र.१०८ सिल्कमिल कॉजनी अंतर्गत सिमेंट कॉक्रीट रस्त्याचे बांधकाम करणे	९.००
				जिल्हा औरंगाबाद एकूण	७५.००
				एकूण	५२५.००
अक्षरी रुपये एकूण पाच कोटी पंचविस लक्ष फक्त					

(सारंगकुमार पाटील)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग क्र. नाक्षेवि-२०२३/प्र.क्र.१४४/का.९, दि. ०६ फेब्रुवारी, २०२३

परिशिष्ट - "ब"

उपयोगिता प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, अल्पसंख्याक विकास विभागाने राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल नागरी क्षेत्रांसाठी कार्यान्वित केलेल्या क्षेत्रविकास कार्यक्रमांतर्गत शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्र. नाक्षेवि-२०२३/प्र.क्र.१४४/का.९, दि. ०६ फेब्रुवारी, २०२३. अन्वये वितरीत केलेला रु. /- (अक्षरी रु.) एवढा निधी पुढील विकासकामांसाठी उपयोगात आणला आहे :-

विकासकाम/ विकासकामे	वापरलेली रक्कम
अ.	रु.
ब.	रु.
क.	रु.
ड.	रु.

असेही प्रमाणित करण्यात येते की, क्षेत्र विकास कार्यक्रमांतर्गत ज्या निकष / अटीनुसार शासनाने अनुदान मंजूर केले होते, त्या निकष/ अटींची यथायोग्यरित्या पूर्तता करण्यात आली आहे. तसेच ज्या प्रयोजनाकरिता निधी मंजूर करण्यात आला होता, त्याच प्रयोजनाकरिता निधीचा प्रत्यक्षात विनियोग झाला आहे, याची खातरजमा करण्याकरिता मी खालील दस्तऐवज/अभिलेखांची तपासणी केली आहे :-

तपासणी केलेल्या दस्तऐवज /अभिलेखांचे प्रकार :-

१. प्रमाणक आणि पुस्तक लेखा (Vouchers and Book of Accounts)
२. मोजणी पुस्तके (Measurement Books)
३. सहायक अनुदान / कर्ज नोंदवही (Grant-in-aid/ Loan Register)
४. खर्च नोंदवही (Expenditure Register)

आयुक्त, महानगरपालिका / मुख्याधिकारी, नगरपालिका यांची स्वाक्षरी	संबंधित महानगरपालिका / नगरपालिका ज्या जिल्ह्यात स्थित आहेत त्या जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यांची प्रतिस्वाक्षरी
नाव तारीख स्थळ कार्यालय मुद्रा	नाव तारीख स्थळ कार्यालय मुद्रा

*****